

انگیزه تحصیلی و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده بهداشت و تغذیه

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

سید منصور کشفی^۱، مریم یزدانخواه^۲، علی خانی جیحونی^۳، زهرا صداقت^۴، افروز حاجی پور^۵
^۱ استادیار، پزشکی عمومی، مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، فارس، ایران.
^۲ کارشناسی بهداشت عمومی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، فارس، ایران.
^۳ استادیار، دکتری آموزش بهداشت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی فسا، فارس، ایران.
^۴ کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، فارس، ایران.
^۵ کارشناسی بهداشت عمومی، دانشگاه علوم پزشکی فسا، فارس، ایران.

مجله راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی، دوره چهارم شماره دوم پاییز و زمستان ۹۶ صفحات ۴۳-۵۱.

چکیده

مقدمه و هدف: دانشگاه یک موقعیت آموزش رسمی است و فراگیران برای این که در این موقعیت موفق شوند، باید یادگیری مؤثر داشته باشند. از دیدگاه آموزشی، انگیزه تحصیلی، ساختاری چندوجهی است که با یادگیری و پیشرفت تحصیلی مرتبط است. همچنین بین وضعیت انگیزش تحصیلی دانشجویان با رفتارهای پر خطر بهداشتی، رابطه معنی داری وجود دارد. بر این اساس، بر آن شدیم تا به بررسی وضعیت انگیزه تحصیلی و برخی عوامل مرتبط در دانشجویان بپردازیم.

روش‌ها: مطالعه مقطعی - تحلیلی حاضر به بررسی انگیزه تحصیلی و برخی عوامل مرتبط در دانشجویان دانشکده‌های بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شیراز پراخته است. ۲۶۰ نفر به صورت تصادفی ساده انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها مقیاس انگیزش تحصیلی AMS می‌باشد. داده‌های گردآوری شده به نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۹ وارد و با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی، آزمون t -test، آنالیز واریانس و همبستگی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: میانگین نمره انگیزش تحصیلی افراد شرکت‌کننده در پژوهش ($4/84 \pm 0/31$)، میانگین نمره انگیزش درونی ($4/33 \pm 1/07$) انگیزش بیرونی ($4/78 \pm 1$) و بی‌انگیزشی ($2/83 \pm 1/47$) بود. در این مطالعه، تنها بین انگیزش بیرونی در حیطه‌های تنظیم بیرونی و همسان کردن با وضعیت تأهل و رشته بهداشت عمومی ارتباط معنی داری مشاهده شد ($Pvalue < 0/05$).
نتیجه‌گیری: با وجود انگیزش تحصیلی بالاتر از حد متوسط در کلیه حیطه‌ها در این مطالعه، ضروری است مطالعات گسترده‌تری در زمینه شناسایی عوامل مرتبط با انگیزه تحصیلی دانشجویان صورت پذیرد تا بتوان از این طریق موجبات رشد و شکوفایی هرچه بیشتر آنان را فراهم نمود.

کلیدواژه‌ها: انگیزه تحصیلی، دانشجویان، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، عوامل مرتبط.

نویسنده مسئول:

علی خانی جیحونی

دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی

فسا

فارس، ایران

تلفن: +۹۸۹۳۹۸۷۳۰۳۳۳

پست الکترونیکی:

khani_1512@yahoo.com

نوع مقاله: پژوهشی

دریافت مقاله: ۹۶/۴/۱۳ اصلاح نهایی: ۹۶/۵/۱۱ پذیرش مقاله: ۹۶/۵/۱۴

ارجاع: کشفی سید منصور، یزدانخواه مریم، خانی جیحونی علی، صداقت زهرا، حاجی پور افروز. انگیزه تحصیلی و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شیراز. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۳۹۶؛ ۴(۲): ۴۳-۵۱.

مقدمه

یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود را دنبال می‌کنند تا بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند (۱). داشتن انگیزه برای انجام هر کاری توسط انسان لازم است و هیچ‌یک از فعالیت‌های ارادی انسان بدون داشتن انگیزه رخ نمی‌دهد. از جمله این فعالیت‌ها یادگیری است که شاه راه اصلی آن داشتن انگیزه است (۲). از دیدگاه آموزشی انگیزه ساختاری

انگیزش، پدیده‌ای است ذاتی که تحت تأثیر ۴ عامل: موقعیت (محرک بیرونی)، مزاج (وضعیت درونی)، هدف (منظور و گرایش) و ابزار (ابزار و دستیابی به هدف) قرار دارد. انسان‌ها برای دستیابی به اهداف و نیازها و غرایز خود، انگیزش لازم را کسب می‌کنند. با این انگیزه، افراد تحرک لازم برای به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف

چندوجهی است که با یادگیری و پیشرفت تحصیلی مرتبط است (۳).

صاحب‌نظران انگیزه را به ۲ گروه اصلی یعنی انگیزه درونی و بیرونی تقسیم می‌کنند. انگیزه درونی جذابیت لازم را برای انجام یک فعالیت ایجاد کرده، در حالی که فرد تحت تأثیر انگیزه بیرونی با هدف مستقلی به فعالیت خاصی دست می‌زند (۴).

انگیزش تحصیلی تمایل فراگیر است به آن‌که کاری را در قلمرو خاصی به خوبی انجام دهد. غالب رفتارهایی که انگیزش تحصیلی را نشان می‌دهند، عبارت هستند از: پافشاری بر انجام تکالیف دشوار و سخت‌کوشی یا کوشش در جهت یادگیری در حد تسلط و انتخاب تکالیفی که به تلاش نیاز دارد. بنابراین انگیزش پیشرفت تحصیلی یک حالت روان‌شناختی است و هنگامی حاصل می‌شود که انسان خود را دارای کفایت لازم و خودمختاری ادراک بداند. به دلیل تأثیر انگیزش تحصیلی بر پیشرفت تحصیلی و موفقیت دانش‌آموزان، روان‌شناسان به دنبال بررسی و شناسایی عوامل مؤثر در انگیزش پیشرفت تحصیلی بودند (۵). یافته‌های پژوهش‌ها نشان می‌دهد که متغیرهای شخصیتی، خانوادگی، دانشگاهی و اجتماعی با این سازه‌ها مرتبط است (۶). همچنین نتایج تحقیقات مختلف مؤید ارتباط بین انگیزه تحصیلی و عوامل فردی و اجتماعی متعددی است که همگی حاکی از تأثیرپذیری شدید انگیزه تحصیلی از این عوامل بوده است؛ بر اساس این نتایج متغیرهای شخصیتی، خانوادگی، دانشگاهی و اجتماعی با سازه انگیزش پیشرفت تحصیلی مرتبط می‌باشند (۷، ۸).

صدمات انگیزشی باعث نوعی بدبینی، اضطراب، افسردگی و از طرفی منجر به افت عملکرد تحصیلی در دانشجویان خواهد شد (۱). طبیعی به نظر می‌آید که جوانان برای کسب شغل و تأمین آینده‌ای روشن‌تر وارد دانشگاه می‌شوند. از آنجایی که آمارهای رسمی و غیر رسمی از وجود درصد بالایی از بیکاری در کشور خبر می‌دهند، احتمال عدم اشتغال به کار در رشته شغلی مرتبط با رشته تحصیلی، می‌تواند نگرانی اصلی دانشجویان باشد (۹).

انگیزه انسان‌ها می‌تواند با عوامل مختلفی مانند شرایط محیطی، منافع فراگیر از یادگیری، میزان هزینه و فایده فراگیر و... ارتباط داشته باشد. از لحاظ پرورشی، انگیزش هم هدف است و هم وسیله؛ به عنوان مثال آمادگی ذهنی یک پیش‌نیاز یادگیری به حساب می‌آید و تأثیر آن بر یادگیری کاملاً آشکار است. اگر دانشجویان نسبت به درسی بی‌علاقه باشند، به توضیحات استاد توجه نخواهند کرد و در نتیجه پیشرفت چندانی نصیب آن‌ها نخواهد شد؛ اما اگر نسبت به مطلب درسی علاقه‌مند باشند هم به توضیحات استاد توجه نموده و هم به دنبال کسب اطلاعات بیشتری در زمینه مطلب درسی خواهند رفت و پیشرفت زیادی نصیب آن‌ها خواهد شد (۶).

دانشگاه یک موقعیت آموزش رسمی است و فراگیران برای این که در این موقعیت موفق شوند، باید یادگیری مؤثر داشته باشند. کلید یادگیری مؤثر انگیزش می‌باشد. انگیزش تحصیلی علاوه بر یادگیری، می‌تواند نقش پیشگیری در گرایش به رفتارهای پرخطر بهداشتی داشته باشد (۱۰). بین

مورد بررسی قرار گرفتند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، مقیاس انگیزش تحصیلی (Academic Motivation Scale) و چک‌لیست اطلاعات دموگرافیکی شامل سن، رشته تحصیلی، وضعیت تأهل و... بود.

مقیاس انگیزش تحصیلی AMS در سال ۱۹۹۲ توسط والراند به منظور تشخیص نوع انگیزش تحصیلی دانشجویان و دانش‌آموزان از زبان فرانسه به زبان انگلیسی ترجمه شده است؛ در ایران شهریار و همکاران در سال ۱۳۸۲ پس از ترجمه، این مقیاس را بر روی ۸۳۸ نفر آزمودنی اجرا کرد، نتایج بررسی آن‌ها، مقیاس را با شرایط و تفاوت‌های فرهنگی جامعه‌ی ایرانی منطبق ساخت. آن‌ها همچنین به منظور سنجش پایایی مقیاس ضرایب همبستگی درونی و آزمون بازآزمایی را محاسبه کردند که در هر یک از خرده مقیاس‌ها در غالب موارد بالاتر از ۰/۷۷ بود که حاکی از پایایی مقیاس است (۱۲). مقیاس حاضر، سه بعد اصلی انگیزش یعنی انگیزه درونی، انگیزه بیرونی و بی‌انگیزشی را مورد بررسی قرار می‌دهد. این آزمون دارای ۷ زیر مقیاس است که ۳ تای آن‌ها مربوط به بعد انگیزش درونی (دانستن، حرکت در جهت پیشرفت و تجربه محرک)، ۳ تا مربوط به بعد انگیزش بیرونی (همسان کردن، درون‌فکنی و تنظیم بیرونی) و یک زیرمقیاس مربوط به بعد بی‌انگیزشی است. مقیاس انگیزش تحصیلی دارای ۱۸ عبارت است و ۴ عبارت به هر زیرمقیاس اختصاص دارد.

این آزمون یک ابزار خودگزارشی است و آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای از اصلا = ۲ تا کاملاً = ۷ مشخص سازد که هر یک از

وضعیت انگیزش تحصیلی دانشجویان با رفتارهای پر خطر بهداشتی، رابطه معنی‌داری وجود دارد (۱۱). با توجه به کلیه مطالب پیش‌گفت، نقش تأثیرگذار و مهم رشته‌های مختلف بهداشتی در تامین و ارتقای سلامت افراد، خلاء موجود در انگیزش دانشجویان و همچنین انجام تحقیقات اندک در این زمینه، مطالعه حاضر را که به بررسی انگیزه تحصیلی و برخی عوامل تأثیرگذار در این زمینه می‌پردازد، مهم و قابل توجه نموده است و از این رهگذر می‌توان با تعیین میزان انگیزه تحصیلی و عوامل تأثیرگذار بر آن، پیشنهادات و راهکارهایی را در جهت ارتقاء انگیزه این گروه و انجام مداخلاتی در عوامل تأثیرگذار بر آن ارائه داد.

روش‌ها

مطالعه مقطعی- تحلیلی حاضر به بررسی انگیزه تحصیلی و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان پرداخت. جامعه پژوهش، کلیه دانشجویان دانشکده بهداشت و تغذیه دانشگاه علوم پزشکی شیراز بودند که ۲۶۰ نفر از آنان با استفاده از فرمول
$$N = \frac{Z^2 \cdot \frac{pq}{d^2}}$$
 تعیین، به صورت تصادفی ساده انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند.

معیار ورود افراد به مطالعه، اشتغال به تحصیل در زمان جمع‌آوری اطلاعات بود و موارد عدم تمایل به شرکت در مطالعه یا تکمیل ناقص یا ناصحیح پرسش‌نامه‌ها از مطالعه خارج شدند.

به افراد در رابطه با محرمانگی اطلاعات و عدم نیاز به ذکر نام و نام‌خانوادگی توضیحاتی ارائه گردید و پس از تکمیل فرم رضایت آگاهانه نمونه‌ها

عبارت‌های ذکر شده تا چه حد دلیل رفتن وی به مدرسه یا دانشگاه هستند.

داده‌های گردآوری شده به نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ وارد گردیده و با استفاده از آزمون‌های آمار توصیفی، آزمون *t-test*، آنالیز واریانس و همبستگی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها

نتایج نشان داد میانگین نمره انگیزش تحصیلی افراد شرکت‌کننده در پژوهش $(۴/۳۱ \pm ۰/۸۴)$ ، میانگین نمره انگیزش درونی $(۴/۳۳ \pm ۱/۰۷)$ ، انگیزش بیرونی $(۴/۷۸ \pm ۱)$ و بی‌انگیزشی $(۲/۸۳ \pm ۱/۴۷)$ بود. خصوصیات اولیه بیماران در جدول ۱ نشان داده شده است.

بخش عمده شرکت‌کنندگانی که سن آن‌ها بیش از ۲۱ سال بود، در رشته علوم تغذیه مشغول به تحصیل بودند (۲۶/۶ درصد) $(Pvalue < ۰/۰۰۱)$. همچنین بخش عمده شرکت‌کنندگان در هر دو گروه سنی (بالتر از ۲۱ سال و کمتر از ۲۱ سال) مجرد بودند (۷۵/۷ درصد در گروه‌های سنی بالاتر از ۲۱ سال در مقایسه با ۷۸ درصد در گروه‌های سنی کمتر از ۲۱ سال، $Pvalue = ۰/۱۰$).

میانگین نمره انگیزش درونی (دانستن)، در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال $(۴/۸۰ \pm ۱/۲۸)$ و در گروه سنی بیشتر از ۲۱ سال $(۴/۵۸ \pm ۱/۲۹)$ بود $(Pvalue = ۰/۱۷)$. میانگین نمره انگیزش بیرونی (همسان کردن) در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال بیشتر بود $(۵/۰۸ \pm ۱/۳۳)$ در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال در مقایسه با $۴/۸۱ \pm ۱/۳۰$ در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال $(Pvalue = ۰/۱۰)$. میانگین انگیزش بیرونی (تنظیم بیرونی) در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال بیشتر بود $(۴/۴۵ \pm ۱/۱۲)$ در مقایسه با

$(۴/۳۲ \pm ۱/۲۳)$ در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال $(Pvalue = ۰/۴۱)$. میانگین بی‌انگیزشی در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال بیشتر بود $(۲/۸۵ \pm ۱/۴۷)$ در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال در مقایسه با $(۲/۶۰ \pm ۱/۴۷)$ ، در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال، $(Pvalue = ۰/۱۶)$. میانگین انگیزش بیرونی (درون‌فکنی) در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال بیشتر بود $(۴/۲۷ \pm ۱/۲۹)$ در مقایسه با $۱/۱۳ \pm ۴/۲۲$ در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال، $(Pvalue = ۰/۷۴)$. همچنین میانگین انگیزش درونی (حرکت به سمت پیشرفت) در گروه سنی بالاتر از ۲۱ سال بیشتر بود $(۴/۰۶ \pm ۱/۲۸)$ در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال در مقایسه با $(۳/۹۷ \pm ۱/۲۶)$ در گروه سنی کمتر از ۲۱ سال $(Pvalue = ۰/۵۷)$. بر اساس نتایج آنالیز تک‌متغیره، بین انگیزش درونی (حرکت در جهت پیشرفت) با رشته تحصیلی و وضعیت تأهل و سن، رابطه معنی‌داری مشاهده نشد $(Pvalue > ۰/۰۵)$. بین سن و وضعیت تأهل با انگیزش درونی (دانستن) رابطه معنی‌داری مشاهده نشد $(Pvalue > ۰/۰۵)$.

بین آن دسته از شرکت‌کنندگانی که در رشته بهداشت عمومی مشغول به تحصیل بودند با انگیزش درونی (دانستن) رابطه معنی‌داری مشاهده شد $(Pvalue = ۰/۰۱)$. بین انگیزش درونی (تجربه محرک) با سن، وضعیت تأهل و رشته تحصیلی رابطه معنی‌داری دیده نشد $(Pvalue > ۰/۰۵)$. از سوی دیگر رابطه معنی‌داری بین وضعیت تأهل $(Pvalue = ۰/۰۰۹)$ و دانشجویان رشته بهداشت عمومی با انگیزش بیرونی (همسان کردن) دیده شد $(Pvalue < ۰/۰۰۱)$. طبق نتایج حاصل از پژوهش بین سن، وضعیت تأهل و رشته تحصیلی با انگیزش بیرونی (درون‌فکنی) رابطه معنی‌داری

مشاهده نشد ($Pvalue > 0/05$). انگیزش بیرونی (تنظیم بیرونی) با وضعیت تأهل ($Pvalue = 0/03$) و رابطه معنی‌داری را نشان داد (جدول ۲).

جدول ۱: خصوصیات اولیه شرکت‌کنندگان در دو گروه سنی کمتر از ۲۱ و بیشتر از ۲۱ و رابطه آن با انگیزش دانشجویان

Pvalue	فراوانی (سن < ۲۱) درصد	فراوانی (سن > ۲۱)	متغیر
	۲۷(۰/۱۶)	۳۶(۰/۳۳)	بهداشت عمومی
< 0/001	۳۶(۰/۲۱/۳)	۲۵(۰/۲۲/۹)	بهداشت محیط
	۳۹(۰/۲۱/۳)	۱۷(۰/۱۵/۶)	بهداشت حرفه‌ای
	۴۴(۰/۲۶)	۲۹(۰/۲۶/۶)	تغذیه
0/28	۱۲۸(۰/۷۵/۷)	۸۵(۰/۷۸)	مجرد
	۴۰(۰/۲۳/۷)	۱۹(۰/۱۷/۴)	متاهل
0/17	۴/۵۸ ± ۱/۲۹	۴/۸۰ ± ۱/۲۸	انگیزش درونی (دانستن)
0/57	۴/۰۶ ± ۱/۲۸	۳/۹۷ ± ۱/۲۶	انگیزش درونی (حرکت در جهت پیشرفت)
0/83	۴/۰۸ ± ۱/۳۳	۴/۰۵ ± ۱/۲۶	انگیزش درونی (تجربه محرک)
0/10	۴/۸۱ ± ۱/۳۰	۵/۰۸ ± ۱/۳۳	انگیزش بیرونی (همسان کردن)
0/74	۴/۲۷ ± ۱/۲۹	۴/۲۲ ± ۱/۱۳	انگیزش بیرونی (درون‌فکنی)
0/41	۴/۳۲ ± ۱/۲۳	۴/۴۵ ± ۱/۱۲	انگیزش بیرونی (تنظیم بیرونی)
0/16	۲/۸۵ ± ۱/۴۷	۲/۶۰ ± ۱/۴۷	بی‌انگیزشی

جدول ۲: رابطه بین انگیزش بیرونی (تنظیم بیرونی) با سایر متغیرهای تحت مطالعه

Pvalue	CI	متغیر
< 0/001	0/35 - 1/15	بهداشت عمومی
0/23	-0/15 - 0/64	بهداشت محیط
0/59	-0/30 - 0/52	بهداشت حرفه‌ای
		مجرد
0/03	0/02 - 0/72	متاهل
0/19	-0/01 - 0/08	سن

بیان می‌کند که آینده هر جامعه‌ای، وابسته به سطح انگیزش پیشرفت فعلی دانش‌آموزان آن جامعه است (۱۳)؛ نظر به اهمیت این موضوع در پیشرفت و مؤثر بودن دانشجویان، مطالعه حاضر به بررسی وضعیت انگیزش تحصیلی و برخی از عوامل مرتبط با آن پرداخته است.

بحث و نتیجه‌گیری

وقتی در نظام آموزشی، مشکلاتی همچون افت تحصیلی رخ می‌دهد، از انگیزه یادگیرنده، به عنوان یکی از علل مهم آن یاد می‌شود به طوری که اسپالدینگ انگیزش را کلید یادگیری می‌داند. برهانی به نقل از مک لند که از پیش‌تازان تحقیق در زمینه انگیزش پیشرفت می‌باشد،

دورنی ($7 \pm 46/1$) دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه گزارش گردید (۱۷). در مطالعه مظلومی و همکاران ۳۲/۴ درصد از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد و دانشگاه یزد از وضعیت انگیزشی متوسطی برخوردار بودند (۱۱) که نتایج این مطالعات تا حدود زیادی با نتایج حاصل از مطالعه حاضر همخوانی دارد. در مطالعه Miskel و همکاران نیمی از دانشجویان هیچ‌گونه انگیزه‌ای برای تحصیل در دانشگاه نداشتند (۱۸).

Gotfried و همکاران ضمن یک مطالعه‌ی طولی با بررسی انگیزش تحصیلی گروهی از دانش‌آموزان مقطع ابتدایی تا متوسطه، دریافتند که سطح میانگین انگیزش تحصیلی با افزایش سن کاهش می‌یابد (۱۹). Lumsden نیز می‌گوید به تدریج که کودکان رشد می‌کنند؛ شور و شغف یادگیری در آن‌ها رو به نقصان می‌گذارد (۲۰).

در این تحقیق بین انگیزش درونی (حرکت در جهت پیشرفت و تجربه محرک) و انگیزش بیرونی (درون‌فکنی) با رشته تحصیلی، وضعیت تأهل و سن ارتباط معنی‌داری وجود نداشت. نتایج مطالعه نشان می‌دهد بین انگیزش درونی (زیر مقیاس دانستن) با وضعیت تأهل ارتباط معنی‌داری وجود ندارد. که با نتایج حاصل از مطالعه روحی و همکاران (۵) و رضانی و همکاران (۱۴) همخوان می‌باشد. نتایج نشان داد بین آن دسته از شرکت‌کنندگانی که در رشته بهداشت عمومی مشغول به تحصیل بودند با انگیزش درونی (دانستن) رابطه معنی‌داری مشاهده شد. شاید علت آن ماهیت انگیزشی بهداشت عمومی و ارتباط ملموس و تنگاتنگی که با مشکلات سلامت دارد باشد، زیرا موضوع سلامت امری تجربی و

انگیزش تحصیلی در این تحقیق، بر مبنای نظریه «خود تعینی» تعریف می‌شود که توسط دسی، اسکوارتز و ریان ارایه شده است. در نظام طبقه‌بندی دسی و همکاران افراد، در سه جهت‌گیری انگیزشی قرار می‌گیرند: افراد با جهت‌گیری انگیزش بیرونی، افراد با جهت‌گیری انگیزش درونی و افراد بدون انگیزه. در افراد با انگیزش بیرونی، عوامل بیرونی و افراد دیگر نقش تعیین‌کننده‌ای در ایجاد رفتار و تصمیم‌گیری‌های آنان ایفا می‌کنند بنابراین، افراد با جهت‌گیری انگیزش بیرونی به جای تمرکز به تکلیف و احساس رضایت، از انجام خوب آن در انتظار نوعی پاداش یا تنبیه اجتماعی هستند؛ کوشش برای این افراد یک عمل بی فایده است (۱۳).

در این مطالعه بالاترین میانگین نمره مربوط به انگیزش بیرونی و کمترین میانگین نمره مربوط به بی‌انگیزشی بود. در مطالعه رضانی و همکاران نتایج نشان داد میانگین بعد انگیزه درونی ($67/10 \pm 84/61$)، انگیزه بیرونی ($61/10 \pm 71/57$) و بی‌انگیزگی ($49/5 \pm 77/11$) بود (۱۴). در مطالعه ایزدی و همکاران میانگین نمره انگیزه تحصیلی در دانشجویان ترم دو رشته‌های هوشبری، اتاق عمل، علوم آزمایشگاهی، بهداشت عمومی و حرفه‌ای، پرستاری و مامایی، پزشکی و دندان‌پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گلستان ($83/0 \pm 43/5$) بود (۱۵). بر اساس یافته‌های مطالعه مقیمیان و کریمی میانگین نمره انگیزش پیشرفت تحصیلی در دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی نجف آباد ($11/7 \pm 35/1$) بود (۱۶). در بررسی روشن میلانی و همکاران میانگین نمره انگیزش بیرونی ($8/6 \pm 2/48$) و میانگین نمره انگیزش

پیشنهادات

پیشنهاد می‌شود مطالعات بیشتری در این زمینه صورت گرفته و تمام فاکتورهای دخیل در انگیزش تحصیلی را شناسایی نموده و راهکارهای افزایش سطح انگیزه دانشجویان مورد ارزیابی قرار گیرد.

محدودیت‌ها

از جمله محدودیت‌های پژوهش می‌توان به محدود شدن جامعه پژوهش به دو دانشکده بهداشت و تغذیه اشاره کرد؛ مطلوب است این‌گونه پژوهش‌ها در سطح وسیع‌تر و به صورت یافتن ارتباط این متغیر مهم با سایر عوامل تأثیرگذار و پژوهش‌هایی در جهت یافتن راهکارهای بهبود و افزایش انگیزه در دانشجویان صورت پذیرد.

سپاسگزاری

نظر به این‌که پژوهش حاضر به عنوان طرح تحقیقاتی با شماره پرونده ۴۷۳۱ با همکاری معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز انجام گرفته است، بدین‌وسیله نویسندگان این مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از این معاونت محترم و دانشجویان عزیز دانشکده بهداشت و تغذیه اعلام می‌دارند.

قابل درک است و برای دانشجو قابل فهم‌تر است. یافته‌های پژوهش نشان داد رابطه معنی‌داری بین وضعیت تأهل و دانشجویان رشته بهداشت عمومی با انگیزش بیرونی (همسان کردن) وجود دارد در مطالعه حاضر انگیزش بیرونی (تنظیم بیرونی) با وضعیت تأهل و دانشجویان رشته بهداشت عمومی رابطه معنی‌داری را نشان داد. از نظر روانی، وضعیت تأهل روی هدفمندی و انگیزه زندگی تأثیر مثبتی دارد که این امر می‌تواند زمینه‌ای برای ایجاد انگیزش تحصیلی نیز باشد.

با وجود این‌که انگیزش تحصیلی دانشجویان طبق نتایج این مطالعه از وضعیت نسبتاً مطلوبی برخوردار است، باید اذعان نمود که در سال‌های اخیر عواملی مانند کاهش فرصت‌های شغلی، ورود دانش‌آموزان با ضریب هوشی پایین‌تر به دانشگاه‌ها به دلیل افزایش ظرفیت آن‌ها، به کارگیری مدرسان و اساتید کم‌تجربه در مقاطع کارشناسی و تحصیلات تکمیلی، کاهش ارزش اجتماعی مدرک تحصیلی نقش داشته‌اند.

References

1. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education 2009; 9(1):79-84. [In Persian].
2. Glavr JA, Borning RH. Educational Psychology Principles and its Application. Trans, Kharazi AN. Tehran: Academic Publication Center; 2007. [In Persian].
3. Nabavi SJ, Asgarian M. Influential Factor on Learning among Students of Azad University. Medical Sciences 2004; 14(1):41-8. [In Persian].
4. Latifabadi H. Educational Psychology. Tehran: Neil; 2007. [In Persian].
5. Rouhi G, Hoseini SA, Badeleh MT, Rahmani H. Educational Motivation and its Relationship with some Factors among the Students of Golestan University of Medical Sciences. Strides Dev Med Educ 2008; 4(2):77-83. [In Persian].
6. Tamannaifar MR, Gandomi Z. Correlation between Achievement Motivation and Academic Achievement in University Students. Educ Strategy Med Sci 2011; 4(1):15-19. [In Persian].
7. Pintrich P. Motivation in Education: Theory, Research, and Applications. London: Merrell; 1996.

8. Clark MH, Schroth CA. Examining Relationships between Academic Motivation and Personality among College Students. *Learn Individ Differ* 2010; 20:19-24.
9. Biyabangard S. *Motivation in the Classroom*. Tehran: School Publishing; 1992. [In Persian].
10. Seyf A. *Educational Psychology (Psychology of Learning in Education)*. Karaj: Ministry of Health; 1996. [In Persian].
11. Mazloomi S, Ehrampoush M, Servat F, Askarshahi M. Assessment of Academic Motivation and its Relationship with Health-Risk Behaviors in Male Students of Yazd University. *JSSU* 2010; 18(3) :184-90. [In Persian].
12. Shahraray M, Farzad V, Bagheri N. Investigation Psychometric Academic Motivation Scale among High School Students in Tehran. *Daneshvar* 2004; 10(1):11-24. [In Persian].
13. Bohrani, M. Study of Secondary Students' Motivation in Fars Province and Factors Associated with it, *Journal of Humanities and Social Sciences* 2005; 4:104-15. [In Persian].
14. Ramazani AA, Hedayati SP, Faraji O, Khamsaii M, Heydari Mokarrar M. Survey of Educational Motivation and Its Related Factors in Zabol University of Medical Sciences Students in 2009. *Quarterly Journal Of Zabol University Of Medical Sciences And Health Services* 2011; 2(3):11-9. [In Persian].
15. Izadi S, Jouibari L, Behnampour N, Taghavi A, Beigi F. The Relationship between Academic Motivation and Its Related Factors in Golestan University of Medical Sciences Students. *Development Strategies in Meedical Education* 2015; 1(2):48-54. [In Persian].
16. Moghimian M, Karimi T. The Relationship between Personality Traits and Academic Motivation in Nursing Student. *IJN* 2012; 25(75):9-20. [In Persian].
17. Roshanmilani Sh, Monavar A, Kheradmand F, Sabouri A, Mikaeeli P, Masoudi S, et al. A Study on the Academic Motivation and its Relation with Individual State and Academic Achievement on Basic Medical Students of Urmia University of Medical Sciences. *J Urmia Nurs Midwifery Fac*. 2011; 9(5):357-66. [In Persian].
18. Miskel CA, Defrain JA, Wilcox K. Test of Expectancy Work Motivation Theory in Educational Organizations . *Educational Administration Quarterly* February 1980; 16:170-92.
19. Gotfried AE, Fleming IS, Gottfried AW. Continuity of Academic Intrinsic Motivation from Childhood Through Late Adolescence: A Longitudinal Study. *Journal of Educational Psychology* 2001; 93(1):3-13.
20. Lumsden LS. *Student Motivation To Learn*. ERIC Digest; 1994. [On Line]. Available from: <https://www.ericdigests.org/1995-1/learn.htm>.

Educational Motivation and Some Related Factors in Students of Health and Nutrition School in Shiraz University of Medical Sciences

Seyed Mansour Kashfi¹, Maryam Yazdankhah², Ali Khani Jeyhoni³, Zahra Sedaghat⁴, Afroz Hajipour⁵

¹ Assistant Professor, General Physician, Health Sciences Research Center, School of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Fars, Iran.

² Ba of Public Health, School of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Fars, Iran.

³ Assistant Professor, Health Education, School of Health, Fasa University of Medical Sciences, Fars, Iran.

⁴ MSc of Epidemiology, School of Health, Shiraz University of Medical Sciences, Fars, Iran.

⁵ Bachelor of Public Health, Fasa University of Medical Sciences, Fars, Iran.

(Received 19 Dec, 2016

Accepted 5 Aug, 2017)

Original Article

Abstract

Introduction: University is a formal education opportunity and because the students to be successful in this position, they must have effective learning. In terms of training, motivation is a multi-faceted structure that is associated with learning and academic achievement. Also there is a positive correlation between the motivations of students with health risk behaviors. Accordingly, we decided to check the status of educational motivation and some related factors in students.

Methods: This cross-sectional study examined the educational motivation and some related factors in Health and Nutrition School in Shiraz University of Medical Sciences. 260 people were randomly selected and studied. AMS is to collect data on academic motivation scale. Data collected entered to the software spss-16 and by using the descriptive statistics, t-test, ANOVA and correlation were analyzed.

Results: The mean score of academic motivation of the participants in the study, $84/0 \pm 31/4$, the mean intrinsic motivation $07/1 \pm 33/4$, external motivation $1 \pm 78/4$ and lack of motivation was $47/1 \pm 83/2$. In this study, only between the external motivation in the area of external regulation and matched with marital status and public health field was observed significant relationship (P value < 0.05).

Conclusion: Despite academic motivation above average in all areas in this study, are necessary more extensive studies to identify factors associated with academic motivation of students is done so as to thereby provide their further growth and prosperity.

Key words: Motivation, Students, Shiraz University of Medical Sciences, Related Factors

Citation: Kashfi SM, Yazdankhah M, Khani Jeyhoni A, Sedaghat Z, Haji Pour A. Educational Motivation and Some Related Factors in Students of Health and Nutrition School in Shiraz University of Medical Sciences. Journal of Development Strategies in Medical Education 2017; 4(2): 43-51.